

Het Sliedrechts dialect (254) Publicatie van de Oudheidkundige Vereniging "Sliedrecht"

KACHELS

Onderlest was 'k in Braobant in 'n kachelmuseum. Nooit vâ me leve hê 'k zôôvel soorte bij mekaor gezien! Wel leuk, dat 't aamel bewaord blijft. Mettertijd weet niemand meer wat een kachel is. Daer stonge nog van die hêele grôôte, die me vroeger op school hadde en in de kaark. Wij zijn zôgezeed nog bij de kolekachel grôôt gebrocht. Bij opoes, die mor êên kaomer had waer in geleefd wier, sting 'n aangeklêede juffrouw. Dat was een grôôt vierkant geval met 'r omheene veul smêêdijzer-lofwaark. Daer wier ok op gekookt. Dat vuur liet jie ommers nie zô mor verlore gaon! In de zeumer was 't wat anders. Dan mos ie je behellepe mè peetroliestellechies. Wij hadde in de weunkeuke een geëmaljeerd fernuis, ok voor de waarmte en om op te koke. En dan pesant ok voor de strijkboute. Dikkels sting d'r nog 'n kleeerksie omheen om wasgoed te drôoge. Zô 'n fernuis sting op hôoge pôôte, dus over de vloer en voor je kouwe voete hà je d'r nie zô veul aan.

Avvepeurtie

As opoe 'n daechie kwam, kreeg ze dan ok 'n waarme stoof. D'r gong dan 'n gloeiende slof in de test. Die wiere ok wel brikette genoemd. Die bleve lang hêêt. 's Ochies vroeg, voor we opstinge, wier 't fernuis aangemaakt. 'k Weet nog dà moeder soms in d'r nachpon de ringe en 't pijpie sting te potlôôje. Dat was zwart maoke mè kachelpoets en een zwarte flewêele doek. Om 't fernuis aan te maoke wier d'r eerst 'n krant med aanmaokhoutjies in gedaen. As 't nie gaauw genogt brandde, goot ze d'r 'n klaain scheutjie bron-olie bij, dan was 't zô gebeurd. In de voorkaomer was 'n emmerkacheltjie, ze zeeje ok wel mantelkacheltjie. De binnepot was zô grôôt as twêê emmers op mekaor, die kò je d'r makkelijk uitlichte om te poetse. In 't schuurtie hadde me dan nog 'n avvepeurtie, zô 'n driepôôtjie waer ze de wasketel op zette. D'r wazze wel haerde, mor allêên bij rijke mense. Je kon d'r allêên mor antresiet in stoke en dat was nogal duur. Je kon d'r nog gêên êêns 'n ketel waoter op koke. Nêênt, dat was niks!

Driegaetskachel

Laeter kwamme de zôgenaomde haerdkachels. Die wazze ok geëmaljeerd en ze hadden 'n ijzere binnepot. Ze wazze lôôdzwaer. Je kon ze niet van z'n plek gesjouwd krijge. En de Slierechse vrouwe wazze zô gewend om de kachel van tijd tot tijd naer buitene te doen en uit te vege. Mor ja, aales went, hee! 't Keukefernuis wier vervange deur 'n driegaetskachel. De pijp zat met een elleboochie in de schoorstêên. Dan kò je temenste de pijp d'r nog af haole om uit te vege, want aaierkole gavven 'n vette roetaanslag.

Plattebuiskachel

Bij vaoders, in de waarkplaets, sting 'n Braobanse plattebuiskachel met rondom een brêêje rand. Daer kò je lekker mè je voete op gaon zitte azzie koud uit school kwam. Mor met aal die kachels was 't nog overal koud in huis. 's Winters was 't op zolder hêêmel nie te harde. Soms zat 't ijs tegen 't dak. As 't vroor kò je in huis de blomme bekant nie van de raome gestookt krijge. Azzie dan toch denkt aan de mense die vroeger in kastele weunde. Die zatte met 'r ope haerd toch zeker ok wel te blaauwbekke van de kou. De keukes zalle daer wel ijskelders gewist zijn. Wij hadden 'n grôôt kolehok en een kist voor turf en sloffe. De kolekit vol scheppe en aamaokhoutjies hakke was aan de orde van d'n dag. As 't nou begint te wintere, draaie we aan de knop en 't hêêle huis is waarm. Zelfs 't klaainste kaomertie. Neeje, de tijd van de kachels zouwe we nie trug wille hebbe. Laet die dinger mor museumstukke blijve!

Hartelijk bedankt weer, mevr. B. uit P.!

Reacties:

R. Buizert. Weresteijn 1. Tel.01840- 12035.

K. Lissenburg- v. Genderen. Weresteijn 72. Tel.01840- 15368.